

„donna” op het Kapitoel bij dit alles ook maar een oogenblik wordt rekening gehouden. De genoemde „Madonna” die bij de verschillende toeschrijvingen als onmiskenbaar beletsel in den weg staat, wordt zonder vorm van proces ter zijde geschoven door haar geheel willekeurig, op naam van Antonio da Viterbo te brengen een leerling van Perugino van wien wij ook al bijster weinig weten en die daardoor met te minder bezwaar als „deus ex machina” kan dienst doen.

Het behoeft niet gezegd, dat op deze wijze de grootst denkbare verwildering ontstaat. Als men één werk van Perugino aan Andrea toekent, — de mogelijkheid nog wel openlatende, dat hij naar een carton van den meester arbeide, — dan ziet men weldra ook in andere stukken overeenkomst met dit

werk. Dat spreekt van zelf. Noemt men dan die overeenkomst „stijl-eigenaardigheid” en „kenmerk van dezelfde hand”, dan heeft men in een oogwenk een groep werken bijeen, die den meester in kwestie aan een „œuvre” helpen. Zelfs als men bij zulk soort toeschrijvingen met stelselmaat te

werk gaat, is het experiment gevaarlijk, wanneer men niet over een studie-basis beschikt van gesigndeerde of door gelijktijdige documenten als onbetwistbaar gewaarborgde werken; maar als die basis ontbreekt, is van het heilloos begin niet anders dan nog heilloozer verwarring te wachten. En

die heeft Venturi hier met geestdrift tot stand weten te brengen, om welke reden verschillende zijner uitspraken ook door zijn landgenooten streng zijn veroordeeld. Er is in het fresco der Sixtijn-sche kapel niet alleen niets dat de auteurschap van Andrea d'Assisi bewijst, maar zelfs niets dat geacht kan worden daarop te wijzen. Wij kunnen hierop niet verder ingaan, maar het is geraden voor eerst liever bij het eene fraaie Madonna-fresco te blijven, dat door overoude traditie aan l'Ingegno wordt toe-

AFB. 23. PIETRO PERUGINO. MADONNA. PINACOTHEEK TE PERUGIA.

geschreven. Met dit werk kan alleen een „Madonna” in de Vaticaansche Pinacothek (no 215) in verband worden gebracht: een klein fresco, dat zich vroeger in de zoogenaamde „segreteria” van de oude bibliotheek van Sixtus IV bevond en in den jongsten tijd werd afgenomen. De Moeder